

NYE MULIGHEDER MED NY TEKNOLOGI

Øget livskvalitet og mere frihed til borgerne
– men også etiske overvejelser og dilemmaer
for medarbejderne. Læs hvornår velfærds-
teknologi giver fagligheden et løft

#socialpædagog

Jeg hedder Maria Inez Løvendahl Thykier, og jeg er socialpædagog på Stefanshjemmet i Aarhus – et tilbud til mennesker, der har pådraget sig en hjerneskade. Hos os er velfærdsteknologi en meget lavpraktisk ting, som har stor betydning for både vores arbejdsmiljø og borgerne.

Tag fx Vendlet lagenet. Et vendelagen, hvor vi med en fjernbetjening kan vende og dreje de ofte meget immobile og tunge borgere, vi har med at gøre. Det skåner vores led og ryggen – og borgeren føler sig tryk, fordi det hele foregår stille og roligt, uden at vi rykker, trækker og hiver. Og fordi vi hele tiden har en hånd på borgeren.

En anden ting er noget så simpelt som et hæve sænkebord. For de af vores borgere, som er mere selvhjulpne, har det en enorm betydning, at de føler sig nyttige. Med et hæve sænkebord giver vi dem mulighed for fx at være med til at bage eller snitte grøntsager. Så de helt simple teknologiske løsninger er faktisk ofte det, der løfter hverdagen mest hos os. X

Kolofon

Udgives af Socialpædagogerne, Brolæggerstræde 9, 1211 København K. Tlf. 7248 6000. www.sl.dk // Ansvarshavende forbandsformand Benny Andersen // Redaktion Søren Lauridsen (chefredaktør), sln@sl.dk, Tina Løvbom Petersen, tln@sl.dk, Malene Dreyer, mad@sl.dk, Marie Dissing Sandahl, mds@sl.dk, Jakob Ravn Fjordbo, jrf@sl.dk, Runa Adriane Riis Larsen, ral@sl.dk // Kontakt redaktionen på nyhedsrum@sl.dk // Layout René Hart // Produktion KLS Pureprint A/S // Læserbreve Socialpædagogen er forpligtet til at optage læserbreve fra medlemmer. Vi opfordrer til, at indlæg højst fylder 2.000 anslag, og redaktionen forbeholder sig ret til at forkorte. Læserbreve med injurerende indhold afvises. Indlæg sendes til nyhedsrum@sl.dk // Annoncer Se annonceinformation på socialpædagogen.sl.dk // Oplag 45.000 i perioden 01.07.17-30.06.18 // Redaktionen er afsluttet 18.11.2019. Næste nummer udkommer i uge 4/2020. // Forsidefoto Thomas Tolstrup // 76. årgang // ISSN 0105-5399

Magasinet er 100% fri for skadelige/hormonforstyrrende kemikalier og er certificeret efter verdens strengeste miljøcertificering.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt PRESSE NÆVNET

Danske Medier OPLAGSKONTROL

FOTO: PRIVAT

14

Mennesker med sanseforstyrrelser får ro til at fordybe sig med de her hjælpemidler. Teknologien giver dem en pause fra deres handicap, og det frigiver mentale ressourcer.

— Kasper Lorentzen, socialpædagog Autissecenter Storstrøm

ILDSJÆLE

FOTO: SØREN KJELDGAARD OG RICKY MOLLOY

8

Teknologi understøtter vores faglighed Mød tre socialpædagoger som alle har velfærdsteknologi som omdrejningspunkt i deres socialpædagogiske arbejde

TEMA

14

Når pædagogik og teknik giver mening Velfærdsteknologi kan øge livskvaliteten hos borgerne – men det kan også udfordre vores værdier

FOTO: THOMAS TOLSTRUP

4 Velfærdsteknologi deler vandene

6 5 gode råd

20 Dilemma

Giver velfærdsteknologi mere nærvær?

28 Guide

Fem områder, hvor teknologi er mest udbredt i det socialpædagogiske arbejde

30

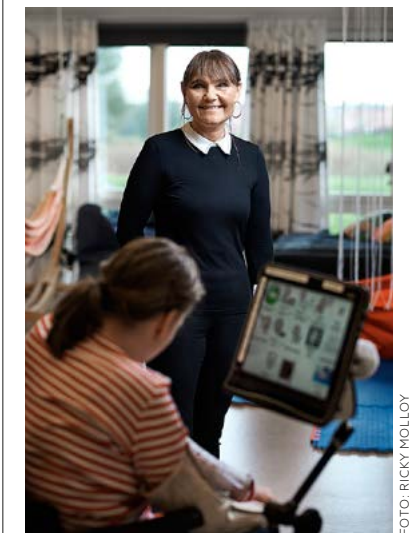

FOTO: RICKY MOLLOY

Karrierehop

Fie Lester blev leder på bosted, hvor hun bl.a. skulle stå i spidsen for at indføre Alternativ Supplerende Kommunikation

Med hjælp fra Teknologisk Institut kan fx bosteder få afklaret, om nyanskaffet teknologi bliver brugt efter hensigten

22

Selvstændighed På Jonstrupvang er velfærdsteknologi med til at gøre livet lettere for den enkelte beboer

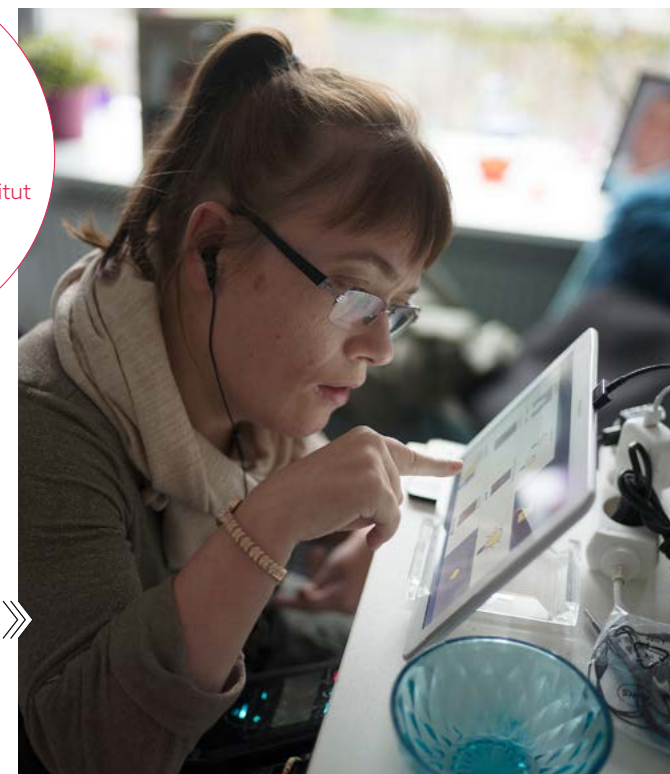

FOTO: SOFIA BUSK HANSEN

Velfærdsteknologi deler vandene

For nogle socialpædagoger er velfærdsteknologi en naturlig del af arbejdslivet. For andre er det et område, der stadig virker lidt skræmmende. En ny medlemsundersøgelse viser, at der er stor forskel på medlemmernes tilgang til velfærdsteknologi.

TEKST MALENE DREYER

Roboter og vendelagner – eller smarte apps og virtual reality? Socialpædagoger er ikke altid helt enige om, hvorvidt ny teknologi er et fagligt løft.

Ny medlemsundersøgelse, som Socialpædagogerne har gennemført blandt i alt 1.365 medlemmer, viser, at medlemmerne fordeler sig i to lejre: Nogle har taget velfærdsteknologien til sig og bruger den dagligt, mens andre aldrig bruger velfærdsteknologi. De to grupper er nogenlunde lige store.

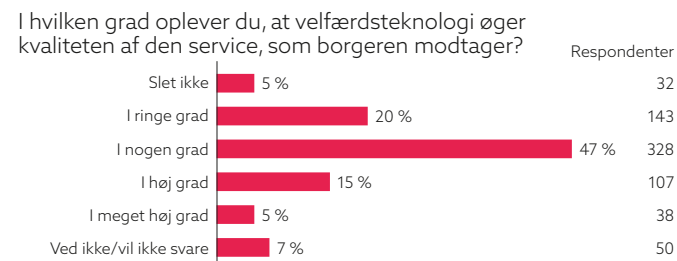
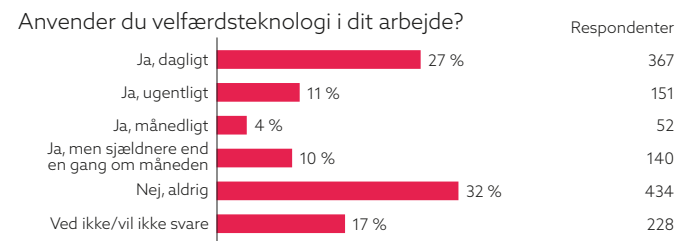
Forskellen handler ikke om, hvorvidt man arbejder med voksne handicappede eller

børn og unge. Opsplitningen går igen på de enkelte arbejdsområder. Fx svarer 33 pct. af dem, der arbejder på bosteder for voksne med sindslidelse, at de bruger velfærdsteknologi dagligt eller ugentligt, mens 32 pct. svarer, at de aldrig bruger velfærdsteknologi.

Mangler kompetencer

Rundspørgen viser, at brugen af velfærdsteknologi er mest udbredt inden for voksenhandicapområdet, særligt på beskæftigelses- og aktivitets-tilbud, hvor 60 pct. svarer, at de bruger teknologien dagligt eller jævnligt. Derimod bruger kun 35 pct. af dem, der arbejder med forebyggende indsatser/dagbehandling for børn og unge, velfærdsteknologi.

Det er langt fra alle socialpædagoger, der føler sig tilstrækkeligt rustet til at anvende velfærdsteknologi. Kun 17 pct. svarer, at de har de fornødne kompetencer. Et flertal føler sig imidlertid

nogenlunde fagligt klædt på, men de noget lunkne besvarelser viser, at der er plads til forbedring på denne front.

Mindre begejstrede
Uenigheden er også stor, når det gælder spørgsmålet

om, hvorvidt velfærdsteknologien øger kvaliteten af indsatsen. 'Slet ikke' eller 'i ringe grad' svarer 25 pct. af de adspurgte, mens 20 pct. til gengæld mener, at det gør den i høj eller meget høj grad.

Svar-apparat
Rundspørgen er sendt ud til Socialpædagogerne medlemspanel, som består af i alt 2.620 medlemmer. 51 pct. har gennemført besvarelsene – det svarer til i alt 1.365

TEKNOLOGI SKAL GIVE FLERE MULIGHEDER

ER KOMMUNIKATION VIGTIG? Ja, er både det banale og det hurtige svar. Og lynhurtigt får jeg lyst til at tilføje, at det er ekstra vigtigt for de mennesker, som ikke har alle sanser til rådighed og derfor er ekstra udfordret på at kunne gøre sig forståelig.

Det er for eksempel indlysende, at mennesker med autisme kan få stor nytte af nyere teknologi som virtual reality, videokommunikation og interaktive spil. Og det er indlysende godt, at unge med svær spasticitet uden forståeligt talesprog via en øjenstyret kommunikationscomputer kan ringe, gå på nettet, sende mails og sms'er, styre lys, lyd og klima m.v.

Men er det ligeså indlysende, at socialpædagoger som faggruppe skal understøtte det, hvis alt det nye og smarte ikke lever op til de behov, vi har for at udøve vores

'Vi skal tage udgangspunkt i vores faglighed og derudfra formulere, om teknologien giver mening for det enkelte menneske.'

faglighed over for samfundets udsatte borgere?

Jeg mener, at vi skal bruge velfærdsteknologi, når det giver mening. Det skal gerne understøtte den socialpædagogiske praksis, og det skal fagligt give mening. Vi skal ikke kun skele til den nye tandbørste, som er smart, fordi den får mennesker med spasticitet til at børste tænder. Vi skal derimod tage udgangspunkt i vores faglighed og derudfra formulere, om teknologien giver mening for det enkelte menneske. Socialpædagoger skal være den røde tråd, der får teknologien til at åbne op for flere muligheder for de mennesker, som har behov for teknologi. X

Benny Andersen
forbundsformand

Et flertal på 47 pct. svarer, at velfærdsteknologi 'i nogen grad' øger kvaliteten af den service, borgeren modtager.

På det punkt adskiller socialpædagoger sig fra andre kommunalt ansatte. Ifølge undersøgelsen 'Velfærdsteknologi Anno 2019' fra Teknologisk Institut mener hele 95 pct. af de kommunalt ansatte fagpersoner, at øget livskvalitet for borgerne er en af gevinsterne ved velfærdsteknologi.

Især blandt dem, der arbejder med beskæftigelses- og

aktivitetstilbud, er der positive erfaringer at spore. Mens ansatte på bosteder for voksne med sindslidelse i mindst grad oplever, at velfærdsteknologien øger kvaliteten af den service, borgeren modtager.

Socialpædagoger oplever heller ikke udpræget, at velfærdsteknologi frigør tid og ressourcer til kerneopgaven. Hele 38 pct. svarer i Socialpædagogernes undersøgelse, at de slet ikke eller i ringe grad oplever, at velfærdsteknologi frigør tid til kerneopgaven. X

PAS PÅ DIN HØRELSE
- Den skal holde hele livet

- Blød og perfekt pasform
- Falder ikke ud
- Tale og omgivende lyde kan stadigvæk registreres
- Lang levetid

UNDGÅ STØJ OG HØRESKADER PÅ ARBEJDSPLADSEN

Audiovox fremstiller individuelle formstøbte høreværn med lineær og ulineær dæmpning.

Ring på 7022 5141 eller se mere på audiovox.dk. Vi servicerer hele Danmark.

Find os på Facebook

GENOPTRÆNING

FOTO: WELFARETECH

LEG PÅ INTERAKTIVE FLISER

Farvestrålende fliser, der blinker insisterende og fortæller, hvor fødderne skal træde på næste gang. **Det gør det sjovt at træne motorik** – og gør det muligt at flytte genoptræning og forebyggende træning fra hospitalet til kommunerne og ind i borgernes eget hjem. Fliserne er udviklet på Center for Playware

ved Danmarks Tekniske Universitet (DTU). De måler 30 x 30 cm og klikkes sammen som et puslespil. De styres via en tablet, der indeholder et bredt udvalg af spil, som får fliserne til at lyse op i bestemte mønstre, hvor brugeren flytter fødderne fra flise til flise. X

APP

Hjælp til at finde en ven

Med app'en **'Vi er venner'**, der er skræddersyet til mennesker med udviklingshandicap, får brugerne mulighed for at finde hinanden i et socialt medie. Det er en venskabs-app, hvor alle kan være med. Man kan opdyrke venskaber omkring en fælles interesse og holde kontakten ved lige med dem, man fx har mødt på sin sommerferie eller på en festival. App'en er

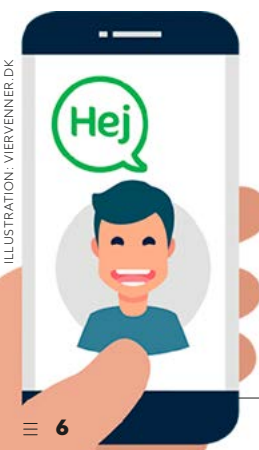

ILLUSTRATION: VIERVENNER.DK

'Man er ganske enkelt nødt til at se på digital kommunikation som et socialpædagogisk kerneområde helt på linje med hjælp til at spise for et menneske med multiple funktionsnedsættelser eller med støtten til at skabe ro i et kaotisk sind hos et menneske med autisme.'

Anni Sørensen, formand for LEV – i LEV bladet

baseret 100 pct. på billeder, lyd og video, **så alle med læse- og skrivelsesvanskeligheder kan være med** – og det kan ske i et tempo, som passer den enkelte. 'Vi er venner' er bygget op af ikoner og et gennemgående og intuitivt formsprog. X

Tjek det ud på viervenner.dk

TIPS

5 gode råd til implementering af velfærdsteknologi:

1. Rul ændringerne ud i små etaper – tag en afdeling ad gangen og juster **undervejs**.

2. Test teknologien i trygge rammer. Giv medarbejderne mulighed for at afprøve teknologien **på hinanden**, inden de anvender den hos borgere.

3. Analyser forskellige faggruppers arbejds-gange og kig på, hvordan **personalet interagerer** med teknologien.

4. Tilpas teknologierne til en kompleks hverdag, og lad medarbejderne komme med **løsningsforslag**, hvis noget ikke fungerer.

5. Husk ledelsesmæssig forankring: Det er ikke nok med ildsjæle eller en dygtig arbejdsmiljørepræsentant. **Fra starten skal projektet forankres** i en gruppe med en klar ansvarsfordeling. X

KILDE: VIDEN PÅ TVÆRS, VPT.DK

PENGE

FOTO: COLOURBOX

Få styr på privatøkonomien

'**Mine egne penge**' er navnet på en hjemmeside, som giver unge og voksne mennesker med udviklingshæmning redskaber, så de bedre selv kan styre deres privatøkonomi. Her kan man finde hjælp og vejledninger til fx at lægge privatbudget, benytte NemID – **og til at undgå at blive snydt ved online handel**. På hjemmesiden møder man bl.a. Rasmus og Sally, som fortæller om gæld og om, hvordan man kan slippe fri af gæld – og Tina, der viser hvordan du kan hæve penge i en pengeautomat. X

Materialet er udviklet af ULF og Social Digital. Læs mere på mineegnepenge.dk

IMPLEMENTERING

Tjek om det virker i praksis

Bliver de nye muligheder brugt efter hensigten, eller står den nyanskaffede spiserobot eller iPad'enog samler støv? Det spørgsmål kan arbejdspladserne få afklaret med hjælp fra Teknologisk Institut, der tilbyder fx bosteder at gennemføre et såkaldt implementeringstjek. Det kan pege på, om arbejdspladsen har **teknologier, der ikke bliver anvendt optimalt i dagligdagen**, eller som personalet ikke har taget til sig. Og det kan identificere hvilke teknologier, I har succes med, og hvilke der er et større potentiale i. Det skriver Teknologisk Institut. X

Læs mere om implementeringstjek på teknologisk.dk

ROBOTSJÆL

FOTO: GLORIAMUNDICARE

PARO VÆKKER FØLELSER

Kæledyrrobotter kan bruges som et interaktivt socialpædagogisk redskab. Det gælder fx robotsjælen PARO, som har vist sig god til at **virke afslappende og forbedre sociale evner** – og kalde på følelser og hukommelse fra et levet liv. Den kan være med til at understøtte i angstprovokerende omsorgssituationer, som fx kan handle om at komme ud af sengen om mor-

genen eller det at skulle skifte tøj. Robotten kan interagere meget mere aktivt med den person, som sidder med den – og har en samtale med vedkommende, som helt former sig efter, hvordan personen behandler og taler til kæledyrrobotten. Den drejer hovedet efter lyden af stemmen, kigger en dybt i øjnene og virker meget livagtig for personen, som kæler med den. X

DEMENS

Hej Mormor
Så er det tid til en tår vand.
Knus fra Rikke

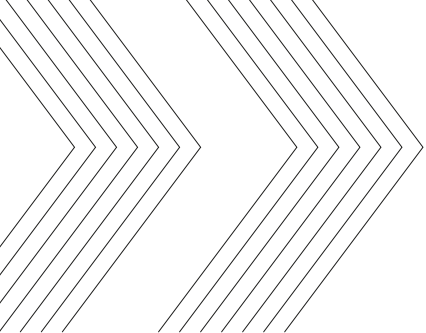
FOTO: ZIBOCARE

Den talende kop modvirker dehydrering

En **specialudviklet kop** minder brugeren om at tage en tår af koppen i fastlagte intervaller. Koppen har været testet som et nyt hjælpemiddel i demensbyen i Svendborg – og vist sig at være en succes. Koppen kan tale – fra en lille højtaler i bunden af koppen afspilles en indtalt besked fra fx en pårørende eller personale. Beskeden medvirker til, at bl.a. mennesker med demens får drukket nok vand og dermed ikke dehydrerer. **Beskeden minder brugeren om at tage en tår af koppen i fastlagte intervaller**. X

TEKST
SARA
MARIE
DYNESEN
///
FOTO
SØREN
KJELDGAARD

TEKNOLOGIEN UNDERSTØTTER VORES FAGLIGHED

Stadig flere socialpædagoger arbejder med velfærdsteknologiske løsninger, der er skræddersyet til deres borgermålgruppe.

Mød tre af dem – Gitte Mørch Henriksen, Tina Hjort og Trine Audestad, som alle har **teknologi som omdrejningspunkt** i deres socialpædagogiske hverdag

TEKNOLOGI OG MARTE MEO

P

å det højteknologiske plejecenter Fuglsangsø spiller velfærdsteknologi en stor rolle. Plejecentret har flere forskellige typer alarmer, døgnlys der sikrer beboerne en god nattesøvn, robotdyr samt hjælpemidler til personlig pleje og genoptræning. De mange forskellige former for velfærdsteknologi giver medarbejderne mulighed for at arbejde frem mod en bedre kontakt med beboerne.

– Gennem vores døralarmer med kamerakig kan vi fx se, om en beboer er ved at stå op midt om natten, eller om hun bare vender sig i sengen. Det giver os mulighed for hurtigt at vurdere, hvilken hjælp hun har brug for og komme hende i møde, inden hun bliver forvirret og stresset, fortæller socialpædagog Gitte Mørch Henriksen.

Gør beboerne trygge

Men teknologien kan aldrig få lov at stå alene uanset hvilken arbejdsopgave, man står i. Alle på plejecentret har været igennem et Marte Meo-forløb, og denne metode bruges sammen med det højteknologiske udstyr, når beboerne skal forberedes på nye aktiviteter.

Det er især vigtigt, når de teknologiske hjælpemidler tages i brug, for de kan virke skræmmende på beboerne, siger Gitte Mørch Henriksen.

– For nylig havde vi en beboer, der blev meget stresset og udadreagerende, da to medarbejdere ville vende hende med vores vendlet-system. Jeg blev bedt om at overvære situationen og kunne se, at beboeren var meget bange for teknikken. Her gik jeg ind og hjalp beboeren rent hjernemæssigt for at gøre hende tryk, inden hun skulle vendes.

Gitte Mørch Henriksen mener i høj grad, at det er vigtigt, at man lader socialpædagogikken få plads, når man bringer velfærdsteknologi ind i arbejdet med demente.

– Uanset hvilke teknologiske værktøjer, vi vælger at bruge, skal de leveres af folk, der forstår de socialpædagogiske tilgange. Hvis ikke personalet har den rigtige tilgang, kommer det ikke til at virke. ✕

Hvem: Gitte Mørch Henriksen, socialpædagog

Hvad: Anvender velfærdsteknologi og Marte Meo i arbejdet med mennesker med demens

Hvor: Plejecentret Fuglsangsø, Herning

Marte-Meo
Ved at anvende den udviklingstøttende kommunikation, som Marte-Meo metoden bygger på, undgår medarbejderne ifølge Gitte Mørch Henriksen ofte, at ny teknologi virker skræmmende på beboerne.

Hvem: Tina Hjorth,
TR og socialpædagog

Hvad: Arbejder med den interaktive
kommunikationsplatform IBG

Hvor: Bostedet Vangeledet i Greve
kommune, et botilbud for unge
voksne mellem 18-36 år, de fleste
med autismespektrumforstyrrelser

M

an skal være nysgerrig og turde gå om bord i vores velfærdsteknologiske systemer fra dag ét. Det er ikke nok, at du kan IT til husbehov. Og så skal du være god til at tænke i teknologiske løsninger.

Sådan lyder Tina Hjorths svar på spørgsmålet om, hvad det kræver at være socialpædagog på bostedet Vangeledet i Greve.

Her er opslagstavler og gule post-it lapper bandlyst, og der hænger ingen sedler med påmindelser og afkrydsningsskemaer på væggene. Institutionens vision er at være førende indenfor socialpædagogik og velfærdsteknologiske løsninger til deres målgruppe, og derfor

bruger de blandt andet kommunikationsplatformen IBG, en interaktiv opslagstavle, der anvendes til at dele oplysninger og skabe overblik.

Struktur og medbestemmelse

På to store infoskærme og på beboernes egne apps bruger alle i huset platformen til at orientere sig om, hvem der er på arbejde, hvad der er til middag samt alt andet, der foregår i huset. Alle brugere af systemet har et login, så de selv kan booke vasketider eller melde sig på aktiviteter.

– Systemet lægger op til, at beboerne selv træffer valg og strukturerer deres hverdag, så det understøtter mange af de udviklingsmål, der arbejdes med omkring den enkelte beboer. Og så

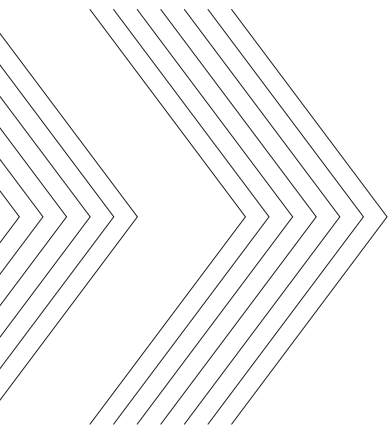

Kommunikation
I følge Tina Hjorth er den interaktive kommunikationsplatform IBG med til at gøre det lettere for borgere og medarbejdere at skabe struktur i hverdagen.

er platformen meget visuel og derfor nem at navigere i, også for dem der ikke kan læse, fortæller Tina Hjorth.

Men for at IBG kan fungere optimalt, er det vigtigt, at alle medarbejdere mestrer systemet og ikke laver fejl. Ellers kommer de hurtigt til at virke utroværdige i beboernes øjne.

– Beboerne stiller store krav til, at vi skal gøre det anvendeligt for dem. De skal kunne se, hvad det kan bruges til, så det giver mening i deres liv. Mange af vores beboere tænker meget sort/hvidt, så man får ikke så mange chancer, når man kvajer sig. ×

Tryghed
'Med Virtual Reality afprøver borgere med angstproblematikker i trygge omgivelser, hvordan de fx kan tage bussen og købe ind', fortæller socialpædagog Trine Audestad

D

a Trine Audestad på en temadag for arbejdsmiljørepræsentanter første gang hørte om virtual reality i angstbehandling, var hun begejstret. Som udegående socialpædagog på et aktivitets- og samværsted for psykisk sårbare voksne oplever hun ofte, at de borgere, hun besøger, har det så svært, at de sjældent eller aldrig kommer udenfor hjemmet. Og hun kunne med det samme se, at virtual reality kunne hjælpe dem.

– Vi har en del borgere, der er isoleret i eget hjem, og som har et stort ønske om at komme ud. Virtual reality giver dem mulighed for at forbedre sig på verden udenfor, så den ikke virker lige så skræmmende.

Følelsen af at være der selv

Heldigvis var Trine Audestads leder enig. Med støtte fra Gladsaxe kommunes pædagogiske videncenter gik Trine Audestad og to kolleger i gang med at udvikle projektet. De søgte blandt andet puljefølge hos

Socialpædagogerne, som de fik. Herfra startede de et samarbejde med et filmselskab, der er eksperter i virtual reality.

– Vi startede med at lave en film om Carlshuse. Det er her, vi har vores aktiviteter, café og gruppeforløb, så vi vil gerne have borgerne herved. Efterfølgende har flere givet udtryk for, at de ikke er lige så utrygge længere, og at de gennem virtual reality filmen får følelsen af at være der selv, siger Trine Audestad.

Indtil videre er det lykkedes at få en enkelt borger på besøg på Carlshuse. Næste trin i processen bliver at lave videoer, der træner borgerne i hverdagsting som at tage bussen og købe ind, for de skal være forberedt på hvilke situationer, man kan komme til at stå i ude i virkeligheden.

– Det bedste ved det er, at vi kan træne det i trygge omgivelser i borgerens eget hjem. Vi kan sidde med en tablet ved siden af, hvor vi kan se det samme, som de ser. Og så kan vi ved hjælp af vores socialpædagogiske værktøjer guide dem igennem. ×

Hvem: Trine Audestad, socialpædagog

Hvad: Er ved at implementere virtual reality til angstbehandling af psykisk sårbare voksne, der er isoleret i eget hjem

Hvor: Carlshuse, et aktivitets og samværsted for psykisk sårbare i Gladsaxe

TEKST
SARA
MARIE
DYNESEN
///
FOTO
RICKY
MOLLOY

Når teknologi bygger oven på fagligheden

Det kan skabe **selvstændighed**, give et **mentalt frirum** og øge **livskvaliteten** hos borgerne. Men velfærdsteknologi kan også udfordre vores værdier og rejse etiske spørgsmål. Vi skal ikke gøre det sværere, end det er, lyder det fra en teknologipassioneret socialpædagog

TEKST
SARA
MARIE
DYNESEN
///
FOTO
THOMAS
TOLSTRUP

Det lille rum er fyldt med, hvad der ved første øjekast ligner legetøj. Bøger med store billeder, en dukke med blåt babytøj, og en lille, hvid robot. Men så er der dronerne. Og 3D-printeren, der står ved siden af virtual reality-brillerne og vidner om, at vi nok alligevel er et niveau over legestadiet.

– Troede du, at jeg ville vise dig badestole og elevationssenge? spørger socialpædagog Kasper Lorentzen med et grin og rækker mig en drone.

Fagbladet Socialpædagogen er taget på besøg hos Autismecenter Storstrøm, hvor Kasper Lorentzen arbejder. Hans store passion er teknologi, og han arbejder på at få alt fra skridttællere til iPads ind i det socialpædagogiske arbejde. Det klare formål er, at øge borgernes livskvalitet på mange forskellige parametre.

– Mange tænker nok, at velfærdsteknologi er en robotstøvsuger eller et toilet, der kan vaske folk bagi. Men jeg mener, at vel-

færdsteknologi er noget, der frigiver de mentale ressourcer, der skal til for, at vi kan holde ud at være sammen med andre mennesker. Jeg forsøger altid at behandle teknologi, så det bliver opfattet som hjælpemidler og ikke behøver at være svært. Det kan godt være rimelig low tech, siger han.

Afdækket brug af teknologi

For 20 år siden underviste Kasper Lorentzen kolleger, der ikke vidste, hvordan man tændte for en computer. I dag er historien en

helt anden. Og i takt med at tablets og smartteknologi er blevet hvermandseje, bruger flere og flere socialpædagoger teknologiske hjælpemidler i arbejdet med borgerne.

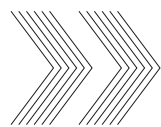
På bordet foran os ligger et par solbriller, en tandbørste og et par hørebøffer. Umiddelbart ikke ting, der springer i øjnene som teknologiske vidundere.

Men det er de, forklarer Kasper Lorentzen, som i de seneste 18 år har arbejdet som vejleder i informations- og kommunikationstek-

nologi (IKT) på Autismecenter Storstrøm. Han er ikke den eneste på arbejdspladsen, der kan noget med teknologi. Medarbejdere og ledelse har brugt tre år på digitaliseringsprojektet 'Det Digitale Tilbud', der har afdækket centrets brug af teknologi i den pædagogiske praksis.

Projektets udgangspunkt var at skabe bedre rammer om indsatsen. Resultatet er, at medarbejderne har fået stor viden om, hvordan velfærdsteknologi kan bruges direkte i arbejdet med >>>

Teknologi må aldrig blive en spareøvelse, fordi vi mangler hænder. Det skal altid give mening for borgeren.

— Kasper Lorentzen, socialpædagog
Autismecenter Storstrøm

at gøre livet lettere for mennesker med autisme.

Tryghed og mere nærvær

Det er solbrillerne, tandbørsten og hørebøfferne gode eksempler på, fortæller Kasper Lorentzen. Solbrillerne er nemlig ekstra polariserede og skåner derfor øjnene hos mennesker med sanseforstyrrelser på synet. Tandbørsten har et tilhørende videospil, der giver point alt efter, hvor grundigt og længe man bruger den. Og hørebøfferne er aktivt støjreducerende – med dem på kan man udelukke støj, der kommer forfra, bagfra eller fra siderne.

– Mennesker med sanseforstyrrelser får ro til at fordybe sig med de her hjælpemidler. Teknologien giver dem en pause fra deres handicap, og det frigiver mentale ressourcer, forklarer Kasper Lorentzen.

Han er en af de socialpæagoger, der ikke er bange for, at nærvær og menneskelig kontakt må vige pladsen til fordel for teknologiske gadgets. Tværtimod er han af den opfattelse, at velfærdstek-

nologi kan give plads til mere nærvær, og i visse tilfælde skabe trykthed for borgeren.

– Tag kaffebrygning som et eksempel. Vi medarbejdere kan lave kaffe på 20 forskellige måder uden overhovedet at tænke over det, og det er der meget afkodning i for mennesker med autisme. Men en app, der fortæller dig, hvordan du skal gøre, gør det på samme måde hver gang. Den forudsigelighed kan godt give trykthed.

Mulighedernes holdeplads

I Kasper Lorentzens optik handler det ganske enkelt om at flytte nærværet derhen, hvor det giver mening.

– Den slags borgere, jeg har med at gøre, ønsker sig ikke nærvær i form af instrukser til, hvordan man laver kaffe. De vil hellere have, at vi kan drikke kaffen sammen. Derfor må teknologi heller aldrig blive en spareøvelse, fordi vi mangler

hænder. Det skal altid give mening for borgeren, siger han.

Og Kasper Lorentzen er langt fra alene i sin opfattelse af velfærdsteknologi som noget, der kan kompensere for de udfordringer, mennesker med handicap kan stå overfor i hverdagen. Undersøgelsen Velfærdsteknologi Anno 2019, som er udarbejdet af Teknologisk Institut, viser, at 95 pct. af kommunalt ansatte fagpersoner mener, at øget livskvalitet for borgerne er en af gevinsterne ved velfærdsteknologi.

Alligevel vurderer knap halvdelen af kommunernes fagfolk ikke, at de potentialer, der ligger i velfærdsteknologi, bliver indfriet.

Langsigtet investering

Hos Teknologisk Institut kan man godt se, at der fortsat ligger teknologiske projekter og produkter og samler støv rundt omkring på de socialpædagogiske arbejdspladser.

Men når velfærdsteknologiens potentialer ikke bliver foldet ud, skyldes det ikke ond vilje.

Ofte er det et spørgsmål om viden, prioritering og økonomi, lyder det fra Troels Vilms Pedersen, programchef for produktion og innovation hos Teknologisk Institut.

– Hvis man skal lære at anvende velfærdsteknologi, skal man uddannes til det. Derfor er der et stort behov for efteruddannelse. Desværre er det de færreste steder, der har en strategisk indsats omkring opkvalificering i forhold til den specifikke teknologi. Det betyder, at en masse muligheder går tabt, fordi man kompetencemæssigt ikke har de redskaber, der skal til, fortæller han.

Troels Vilms Pedersen peger på, at man skal huske, at velfærdsteknologi er en langsigtet investering, selvom det kræver tid og kræfter at få det til at virke efter hensigten.

– Der er nok at tage sig til, og der er nok at bruge pengene på. Der er jo mange andre indsatser, der også skal prioriteres. Derfor kommer man til at nedprioritere teknologien, som på den korte bane godt nok koster en investering, men på den lange bane kan give mere luft, siger Troels Vilms Pedersen.

Digital pædagogik

På Autismecenter Storstrøm kan Kasper Lorentzen godt genkende problemet med strandede projekter trods fine intentioner. Han har før oplevet, at de teknologiske initiativer, han satte i søen på tidligere arbejdspladser, stille men sikkert blev udfaset, når han fik nyt job.

Derfor har autismecentret som del af 'Det Digitale Tilbud' lavet en kulturimplementering med

digital pædagogik for øje. I implementeringsplanen er der udarbejdet nogle specifikke værktøjer i et såkaldt pædagogisk indsatskit, der kan bruges til vejledning og inspiration, når socialpæagoger bringer teknologi ind i arbejdet.

Et af værktøjerne tæller et manifest, der beskriver, hvordan man kan tænke fx planlægning, didaktik, teknologisk udvikling og refleksion ind i arbejdet med velfærdsteknologi. Kittet indeholder også en sammensætning af konkrete tilgange, som kan hjælpe socialpæagogerne med at blive endnu bedre til alt fra planlægning til evaluering af digitale aktiviteter.

– Vi havde en masse socialpæagoger med til at sætte tanker på projektet og fortælle, hvad der virkede for dem i praksis. Det blev både meget analogt – og meget praksisnært. Og det var egentlig også formålet. Der er en masse redskaber i kassen, som er oplagte at tage frem, når man skal i gang med at arbejde med velfærdsteknologi, fortæller Kasper Lorentzen.

I skarp kontrast til Autismecenterets digitaldrevne hverdag er det Pædagogiske Indsatskit analogt – en fysisk æske, man tager frem, når inspirationen melder sig.

– Det skulle være håndgribeligt, noget man kan tage og føle på og gå i gang med hurtigt. Og vi kan se, at det hjælper i praksis, for vi har fået mange flere IKT-indsatser, efter vi har udviklet indsatskittet, siger han.

Vigtige etiske overvejelser

I takt med at teknologien bliver udviklet og brugt i flere og flere velfærdssammenhænge, er det vigtigt, at man er opmærksom på, hvordan teknologien bliver brugt, og at man husker at

Tech-start

Vil du gerne i gang med at arbejde socialpæagogisk med velfærdsteknologi, men er i tvivl om, hvordan du griber det an? Her finder du inspiration til, **hvordan du kommer godt i gang** – og hvad du skal være opmærksom på.

1. Internettet bugner med inspiration. Sider som Facebook og Reddit har mange gode grupper, hvor man kan spørge løs og få anbefalinger.

2. Vær opsøgende. Tilmeld dig nyhedsbreve og tag på konferencer. Der er meget viden derude, og mange der gerne vil dele den. Organisationer som fx Welfare Tech og Socialt Udviklingscenter kan også hjælpe med inspiration og organisering af projekter.

3. Lav en plan B, for der er meget, der kan gå galt, når velfærdsteknologi skal implementeres. Personalet siger op, internettet strejker, og medarbejderne bliver syge. Derfor er en plan B altafgørende, hvis projektet skal lykkes.

4. Hvis du er gået i stå med et konkret projekt, er det brugbart at tage fat i en anden institution eller kommune, som anvender samme velfærdsteknologi som den, du selv skal i gang med. På den måde får du førstehåndserfaring fra praktikere, der har været der selv.

5. Tag udgangspunkt i borgeren. Hvad interesserer han eller hun sig for? Hvis borgeren ikke har et talesprog, så følg øjnene og prøv at lægge mærke til, hvad der vækker nysgerrigheden.

KILDE: KASPER LORENTZEN OG TEKNOLOGISK INSTITUT

stoppe op, hvis man oplever, at ens etiske værdisæt bliver udfordret.

Det mener Jacob Birkler, Ph.d. i medicinsk etik og tidligere formand for Etisk Råd.

– Der kan være noget forførende i selve ordet velfærdsteknologi. Det er jo et plusord, vi ønsker alle sammen teknologi, der kan skabe

Jacob Birkler lægger vægt på, at teknologi i sig selv ikke kan være uetisk, men det kan brugen af den. Der, hvor der kan opstå etiske spørgsmål, er ofte der, hvor velfærdsteknologi erstatter personlige relationer.

– Hvis teknologien erstatter en menneskelig kontakt, en hjælper eller en, der på en eller anden måde bistår et menneske med handicap, så behøver det ikke være et problem. Men vi skal spørge os selv, om der er noget i den relation, som teknologien erstatter, som ikke kan erstattes. Det kunne være menneskelige værdier som nærvær eller tryghed. Der kan være noget værdifuldt i de her relationer, som ikke alene handler om en støtte eller en fysisk hjælp, siger han.

Socialpædagogikken først

På Autismecenter Storstrøm møder socialpædagogerne jævnligt etiske dilemmaer, der skal

tages hånd om. Et af eksemplerne er den dukke, der sidder på hylden iført babyblåt tøj. Den er nogenlunde lige så stor som en nyfødt og opfører sig lige sådan.

Dukken er nemlig en computer i forklædning. En såkaldt babysimulator, der samler data, som fortæller, hvor godt den er blevet passet og plejet af dens ejer. Alt fra berøring til bleskift bliver registreret, og dukken bruges, hvis en borger vil have en smagsprøve på forældreskabet.

Men selv om dukken netop bare er en dukke, er den et godt eksempel på, at man skal huske etikken i arbejdet med velfærdsteknologi. Og at man altid skal tænke pædagogikken ind i arbejdet før noget andet.

– Vi bliver nødt til grundigt at overveje, hvilke urkræfter sådan en dukke kan sætte gang i. For hvad sker der hos borgeren, hvis drømmen om at blive mor eller far braser? Der er også nogle snakke

omkring seksualitet, der er meget vigtige, når det handler om at få børn, som vi skal tage. Det kræver, at vi rent pædagogisk står klar med et beredskab, siger Kasper Lorentzen.

Skab en data-etik

De etiske overvejelser stopper ikke ved dukken. Velfærdsteknologi giver mange muligheder for monitoring og forskellige former for indsamling af data, der kan bruges i det pædagogiske arbejde. Men diskussionerne om, hvad der er etisk forsvarligt, bør gå forud for arbejdet med teknologi.

– Jeg har før oplevet, at mennesker med autisme får et ur, der

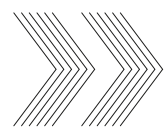
monitorerer deres søvn. Så stiller vi krav, alt efter om borgeren har sovet godt eller dårligt, og laver pædagogikken ud fra det. Men det skal vi kun gøre, når alle andre muligheder er udtømt. Vi arbejder kun socialpædagogisk, når vi insisterer på, at vores borgere skal have et sprog og skal kunne kommunikere, hvordan de har det, uden brug af teknologi, siger Kasper Lorentzen.

Han opfordrer til, at man lægger en linje for, hvordan man vil bruge den data, man har tilgængelig.

– Man skal have en data-etik. Og man skal gøre sig meget klart, hvad det er, vi gerne vil bruge data til. Hvad er det for et sprog, vi

gerne vil trække ud af de her data, og hvordan kan vi bruge det pædagogisk? Vi skal altid tænke socialpædagogikken ind først. ×

Vi skal spørge os selv, om der er noget i den relation, som teknologien erstatter, som ikke kan erstattes.

— Jacob Birkler, Ph.d. i medicinsk etik

velfærd. Derfor er det afgørende, at vi tager bestik af hver enkelt teknologi, fordi der i brugen af velfærdsteknologi kan ligge nogle vigtige overvejelser.

KONFRONT

– træn mestringsstrategier gennem virtuel eksponering

konfront

Konfront er skabt for at styrke den tidlige pædagogiske indsats og for at øge den mentale trivsel.

- Konfront er en digital platform, der kombinerer virtual reality og den velkendte kognitive adfærdsterapi.
- Konfront er en konkret samtalefaciliterende metode, der understøtter og optimerer fagpersonernes indsats.
- Konfront muliggør at man kan eksponeres for utrygge situationer i fysisk trygge rammer.
- Konfront er udviklet, så platformen er let at bruge, og den kan lynhurtigt integreres i den pædagogiske hverdag og arbejdsgang.

Læs mere om Konfront på www.konfront.io – eller kontakt os på 2014 2916 eller info@konfront.io

Står du i et fagligt dilemma, så skriv til: nyhedsrum@sl.dk

ja!

TEKST
SARA MARIE DYNESEN
///
FOTO
THOMAS PRISKORN
OG RICKY MOLLOY

»» GIVER VELFÆRDS- TEKNOLOGI ALTID GOD MENING?

Ikke alle er lige begejstrede for de mange nye former for velfærdsteknologi, der vinder indpas på socialpædagogiske arbejdspladser. Nogle mener, man skal passe på med at lade ny teknologi erstatte varme hænder, mens andre mener, det frigør tid og ressourcer. **Mariann Juhl Henningsen** og **Dorthe Sørensen** er ikke helt enige.

Dorthe Sørensen, arbejder med voksne borgere med kognitive og fysiske udfordringer på bostedet Solvænget i Allerød.

Velfærdsteknologi giver rigtig god mening for de borgere, vi arbejder med, og det gør oftest også vores arbejde nemmere, fordi borgerne har det tæt inde på livet. Den generation af borgere, jeg arbejder med, er jo vokset op med det, så de forventer, at vi kan det. Min egen

generation er også godt med, så det er tidsbesparende i hverdagen. Selvfølgelig skal borgerne lige sættes ind i de forskellige programmer, men det giver også mulighed for rigtig godt samvær omkring noget vigtigt, der foregår en-til-en. Når jeg tidligere skulle arbejde med en

borger omkring en rutine, så ledte jeg i ugeblade og aviser, klippede billeder ud og laminerede. I dag anvender jeg i højere grad struktur-apps, der er hurtigere at bruge, så forberedelsen er blevet nemmere. Og den tid, jeg sparer, bruger jeg sammen med borgeren i

stedet for. I det hele taget giver velfærdsteknologi rigtig meget nærvær med borgerne i min hverdag. Det handler ikke bare om det praktiske, det hjælper os også med at gå kreativt til værks i det pædagogiske arbejde.

TIDSBESPARENDE

- Frigiver ressourcer
- Gør arbejdet nemmere

HUSK BORGEREN

- Det må ikke blive en spareøvelse
- Relationer er vigtigst

Mariann Juhl Henningsen, arbejder med voksne udviklingshæmmede på Skovstjernen i Grenaa, Norddjurs kommune.

Jeg kender en borger, der har en spiserobot, som han er rigtig glad for. Han kan selv spise og ramme munden, og det er egentlig en succeshistorie. Men vi skal samtidig huske, at selvom han er glad for den spiserobot, skal han stadigvæk have selskab under måltidet

af personalet eller en anden borger. Mening og livskvalitet for den enkelte borger skal altid være i højsædet, så det kan bekymre mig, hvis borgere, der er utrygge ved hjælpeforanstaltninger, får det trukket ned over hovedet, fordi det kan spare en medarbej-

der. Relationer, netværk og mennesker er langt det vigtigste for de fleste. Måske skal man endda være opmærksom på at give mere nærvær end normalt, når man bruger velfærdsteknologi. Man skal have øje for, hvordan borgeren har det med brugen af teknologi og

hele tiden sammen med borgeren vurdere, om de har glæde af det. Teknologi er nok også mere trygt for de yngre generationer, som er vokset op med det. Flere ældre er ikke helt så fortrolige med velfærdsteknologi, og det skal man have respekt og forståelse for.

nej!

Skæve kroppe kræver skæve løsninger

Beboerne skal opleve størst mulig frihed i eget liv. Derfor prøver man på Bo- og aktivitetstilbuddet Jonstrupvang **at gøre det utænkelige muligt** for beboerne – voksne med cerebral parese. Individuelt tilpassede spiserobotter og computermus, brugerstyret indretning – og iPads og stemmestyrede systemer gør det muligt for den enkelte beboer selv at styre hverdagens aktiviteter.

TEKST
TINA LØVBOM PETERSEN
///
FOTO
SOFIA BUSK HANSEN

Tablet

Akvariet var en af de allerførste ting, hvor der blev eksperimentret med velfærdsteknologi. 'En beboer fik ansvaret for at tænde og slukke lyset i vores akvarium via en tablet. Super enkelt – men ekstremt vigtigt for beboeren, som jo dermed fik et ansvar for, at vores fisk trives', fortæller Freddy Segel Larsen, som er tekniker på Jonstrupvang.

Kontrol

'Okay Google. Åbn døren', lyder det inde fra lejligheden, hvor 21-årige Mikkel Bochmann bor. På skrivebordet ligger den lille runde dims, der gør hans liv så meget lettere. 'Google Home', som bliver brugt til både at styre lys, åbne døre – eller tænde tv'et og sætte den nyeste film på. Alt sammen styret af Mikkels stemme.

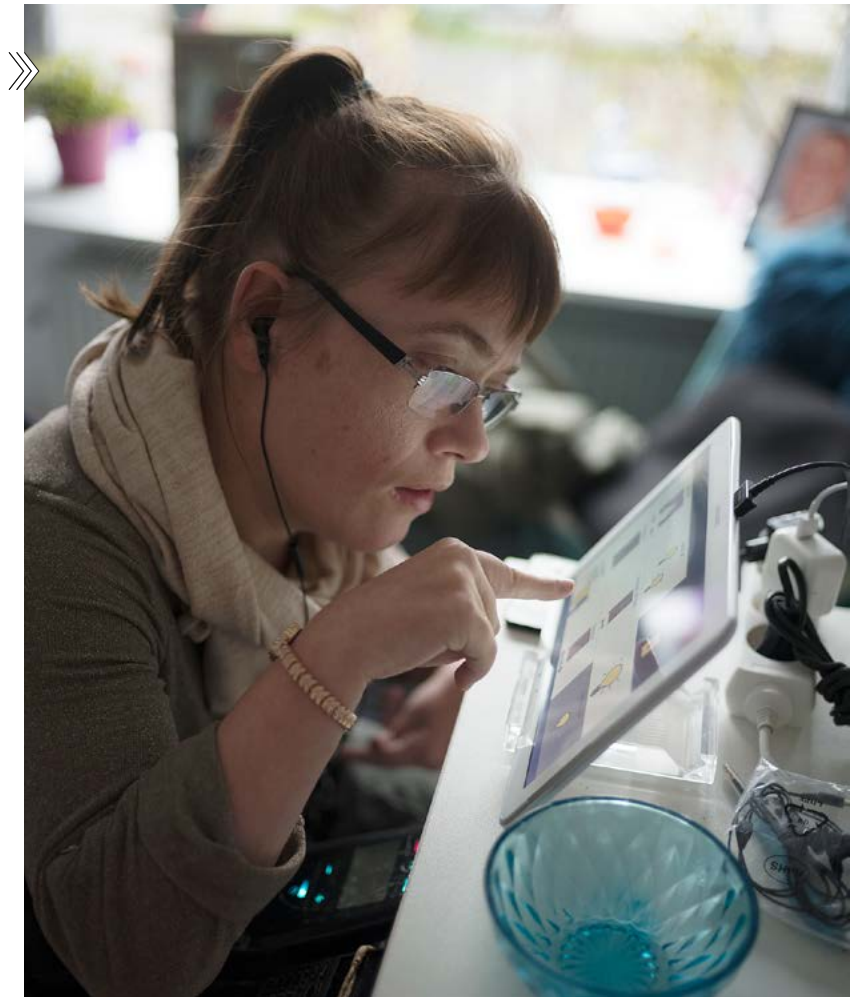
Ansvar

'Du har ringet til Jonstrupvangs brugerstyrede reception'. Sådan lyder det automatiske svar, man fremover får, når man ringer til Jonstrupvang. Om kort tid indvies en ny brugerstyret reception, som beboerne skal betjene. I dag er en af beboerne, Nicolai, i gang med at teste systemet, hvor han har ansvaret for at viderestille opkald.

Selvstændighed

'Jeg har gode fingerkræfter, så på min iPad kan jeg styre lyset, gardinerne og åbne og lukke døren', fortæller 38-årige Maria Hjulmann Petersen. Hun bor i lejlighed 52 – og har også en chip under kørestolen, der gør, at døren åbner automatisk, når hun kommer kørende.

Kommunikation

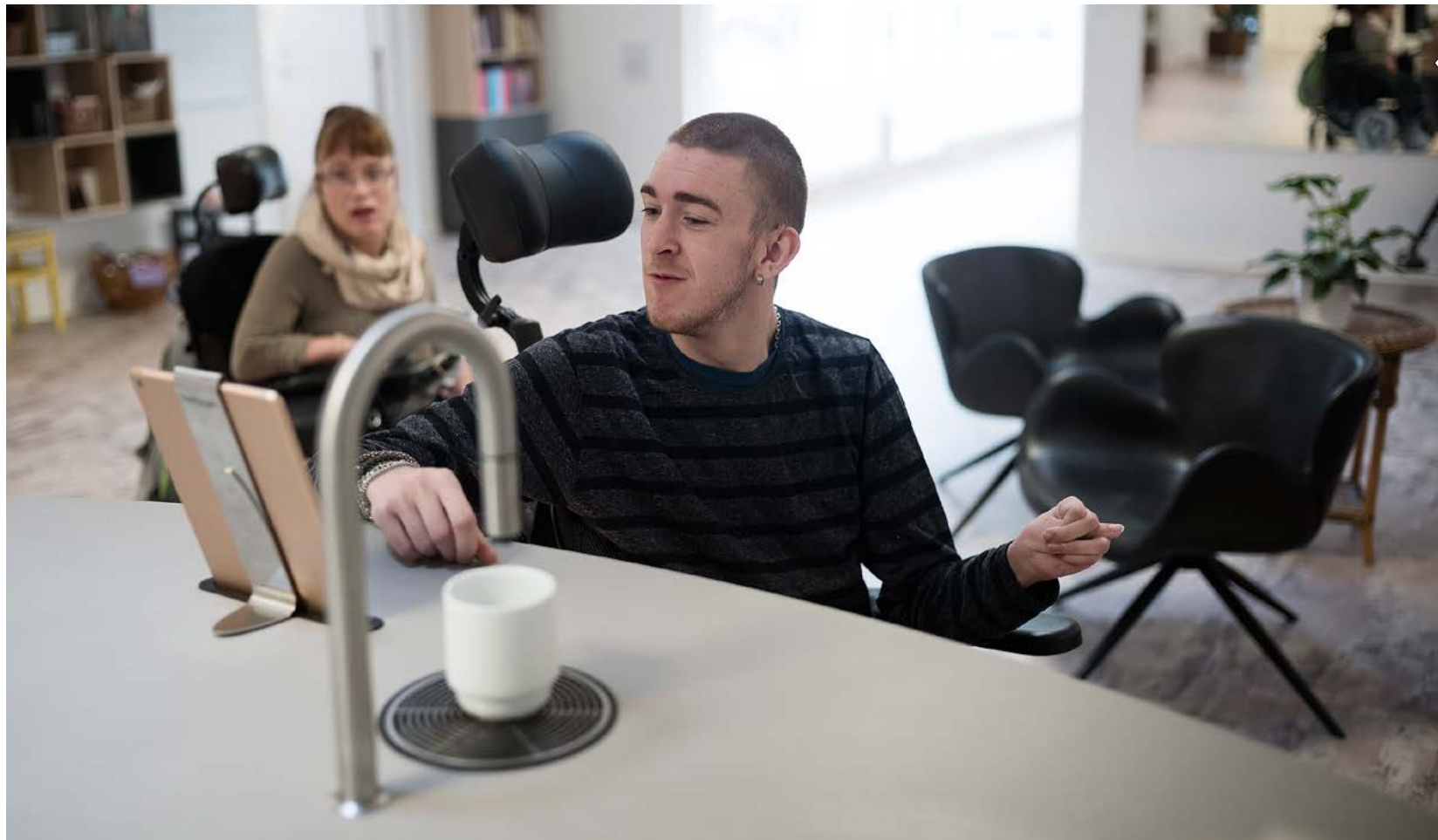
På Jonstrupvang er den røde tråd i alle velfærdsteknologiske løsninger, det skal gøre livet lettere for den enkelte beboer. Og det gør 'Rolltalk' for Allan – et kommunikationshjælpemiddel til mennesker med nedsat taleevne. Med Rolltalk kan han skrive på sin tablet ved hjælp af et joystick og dermed lettere kommunikere med omverdenen. I dag skriver han fx, at han glæder sig til mandag, hvor han skal i en ny klub.

Fartkontrol

'Kører du over 5 km i timen, bliver du afsløret med en rød smiley. En grøn smiley derimod er tegn på, at du ikke kører for stærkt', fortæller forstander på Jonstrupvang Kim Norup Frederiksen. Midt i det åbne receptionsområde hænger en hastighedsmåler, der skal være med til at sikre, at ingen beboere kører for hurtigt med deres kørestole.

Kaffetørstig

De fleste beboere på Jonstrupvang har cerebral parese, så de velfærdsteknologiske løsninger sigter ofte mod, at de skal kunne gøre flere ting selv. Som fx at lave en kop kaffe. Derfor er der i receptionen indbygget en kaffemaskine, hvor beboerne kan køre helt hen til bordet og bruge en iPad til at trykke på den knap, der giver den rigtige kop kaffe.

Frihed

'Vi har spiseroboter i alle afskygninger - designet til den enkelte beboer. Det handler om at give hver beboer friheden til selv at styre sit måltid. For der er stor personlig frihed i selv at kunne bestemme, hvad der skal på skeen - og hvornår man vil spise det, fremfor at få mad af en medarbejder', forklarer forstander Kim Norup Frederiksen.

Alle idéer prøves af

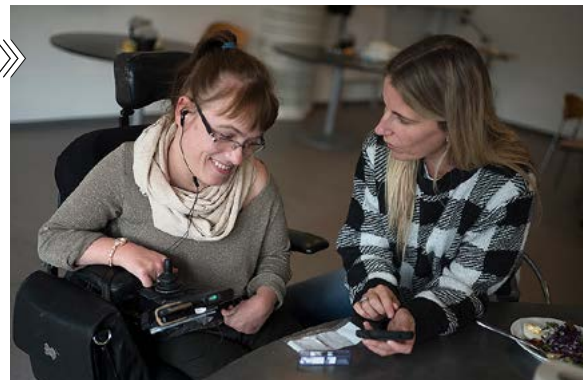
'Forvent det utænkelige'. Sådan lyder det motto, som gennemsyrrer alt på Jonstrupvang - et bo- og aktivitetstilbud under Region Hovedstaden til voksne med cerebral parese eller lignende handicap.

For standardprodukter er sjældent løsningen for de 46 beboere. I stedet er der en stor villighed til at tænke nyt, udvikle og afprøve alternative løsninger - ikke mindst inden for velfærdsteknologi.

Fra ledelsen er der 100 pct. opbakning til, at finder man en løsning, der giver en beboer mulighed for at gøre noget i dag, som vedkommende ikke kunne i går, ja så skal det prøves af. Det gør det utænkelige muligt på trods af et handicap.

Dokumentation

Medarbejderne bruger en samlet platform til arbejdet med beboerne - og som noget nyt har de nu mulighed for at tilgå systemet også på deres mobil. Her bruger socialpædagog Vicky Brogaard-Madsen sin mobil til at dokumentere den frokost-medicin, hun har givet Maria. 'Når jeg kan dokumentere på stedet, har jeg mere tid med borgeren, fordi jeg ikke behøver at gå ned i grupperummet og efterregistrere', siger hun.

Udvikling

'For over 50 år siden opfandt en far til en beboer en løsning, der gjorde det muligt for sønnen Jørgen at læse ved hjælp af en mundstyret pind. Siden har vi fået langt mere avancerede modeller - men princippet er det samme. Beboeren bruger en mundpind til at vende siderne. Og det gør den nu 77-årige Jørgen i dag på sin iPad', fortæller forstander Kim Norup Frederiksen, som her har hentet det 'antikvariske' hjælpemiddel frem fra kælderen.

Fem typer

VELFÆRDS-TEKNOLOGI

Virtual reality, interaktive spil, apps – eller måske en robotarm? Velfærdsteknologiens mange kompenserende værktøjer findes i alle afskygninger. Her får du et overblik over de fem områder, hvor teknologi er mest udbredt i det social-pædagogiske arbejde

TEKST SARA MARIE DYNESSEN

Terapi

Kæln robotkatter og sæler er velkendte terapeutiske hjælpemidler, der kan være med til at skabe ro, tryghed og nærhed. Men virtual reality som led i angstbehandling er også et veletableret værktøj. Mange har desuden fået øjnene op for, at lysterapi til demente og udviklingshæmmede kan mindske uro og sikre en god nattesøvn.

Struktur

Der findes strukturværktøjer til langt de fleste socialpædagogiske målgrupper. Huske-apps til mennesker med demens – og kalender-applikationer, der er udviklet til både børn og voksne med ADHD og autisme er særligt udbredt. Men bosteder begynder også i stigende grad at anvende digitale opslagstavler og planlægningstavler, der samler aktiviteter og informationer på ét sted.

Kommunikation

Mennesker, der ikke har et talesprog, får mulighed for en højere grad af medbestemmelse og indflydelse på egen hverdag med kommunikationsprogrammer som AVAZ og GoTalk NOW. Samtidig er skærmløsninger noget af det, kommunerne arbejder mest med at implementere i disse år. Her kan borgeren fx modtage bostøtte i form af online-samtaler – eller foretage et tryk-hedskald i stedet for et fysisk besøg.

Kompensering

Hvis borgere ikke selv kan spise, trække gardinerne for eller klare toiletbesøg, er der også råd for det. Home automation-systemer, hvor borgere ved hjælp af fjernstyring kan regulere lys, åbne og lukke vinduer og døre eller tænde for tv'et, er en del af hverdagen i hjemmet hos mange borgere med funktionsnedsættelse. Det er heller ikke længere nødvendigt at få hjælp til at spise, hvis man har en robotarm, ligesom skylle/tørre-toiletter hjælper med personlig pleje.

Læring og træning

Virtual reality bruges også i stigende grad til bl.a. at træne borgere med autisme i mødet med omverdenen – og som social træning til inkluderede skoleelever. Samtidig kan teknologiens mange virkemidler som video, lyd, billede og mulighed for gentagelse gøre det nemmere at forstå faglige opgaver og sociale situationer. Og når ældre og mennesker med funktionsnedsættelser skal træne koordination og balance, kan det sagtens foregå ved hjælp af interaktive spil.

KONTAKT

KREDS NORDJYLLAND
www.sl.dk/nordjylland
Tlf. 7248 6100
nordjylland@sl.dk
Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag 9-15, onsdag og fredag 9-12, frokostlukket 12-12.30
Kredsformand: Peter S. Kristensen
Privat 9883 8700

KREDS BORNHOLM
www.sl.dk/bornholm
Tlf. 7248 6650
bornholm@sl.dk
Åbningstid: mandag lukket, tirsdag-fredag 9-14.
Kredsformand: Bitten Sohn Thomsen

KREDS ØSTJYLLAND
www.sl.dk/østjylland
Tlf. 7248 6300
oestjylland@sl.dk
Åbningstid: mandag-onsdag 9-14, torsdag 12-16, fredag 9-13.
Kredsformand: Gert Landergren Due

KREDS NORDSJÆLLAND
www.sl.dk/nordsjælland
Tlf. 7248 6600
nordsjaelland@sl.dk
Åbningstid: mandag, onsdag og torsdag 10-14, tirsdag 10-17, fredag 10-12.
Kredsformand: Lene Ek Christensen

KREDS MIDT- OG VESTJYLLAND
www.sl.dk/midtogvestjylland
Tlf. 7248 6200
midtogvestjylland@sl.dk
Åbningstid: mandag 9-15, tirsdag og onsdag 9-13 og torsdag 12-16
Kredsformand: Peter Sandkvist
Mobil 2045 2614

KREDS MIDTSJÆLLAND
www.sl.dk/midtsjaelland
Tlf. 7248 6550
midtsjaelland@sl.dk
Åbningstid: Mandag til torsdag 9-15 (lukket 12-12.30), fredag 9-12
Kredsformand: Lene Kumpel

KREDS STORKØBENHAVN
www.sl.dk/storkobenhavn
Tlf. 7248 6700
storkobenhavn@sl.dk
Åbningstid: alle hverdage 9-12, samt tirsdag og torsdag 12.30-16
Kredsformand: Lars Petersen
Mobil 2217 9706

KREDS SYDJYLLAND
www.sl.dk/sydjylland
Tlf. 7248 6250
sydjylland@sl.dk
Åbningstid: mandag-onsdag 9-14, torsdag 12-16, fredag 9-12
Kredsformand: Finn Harald Rasmussen
Mobil 2230 6203

KREDS LILLEBÆLT
www.sl.dk/lillebaelt
Tlf. 7248 6400
lillebaelt@sl.dk
Åbningstid: mandag, tirsdag og onsdag 9.30-15 (lukket 12.30-13), torsdag 13-16, fredag 9.30-13
Kredsformand: Hanne Ellegaard
Mobil 4086 6854

KREDS STORSTRØM
www.sl.dk/storstrom
Tlf. 7248 6500
storstroem@sl.dk
Åbningstid: mandag 12.30-15, tirsdag og onsdag 9-15 (lukket 12-12.30), torsdag 12.30-16, fredag 9-14 (lukket 12-12.30)
Kredsformand: Lisbeth Schou

SOCIALPÆDAGOGERNES LANDSFORBUND

www.sl.dk
Tlf. 7248 6000 / sl@sl.dk,
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15, torsdag 9-17, fredag 9-13.

Medlemsteam:

Ved spørgsmål om medlemskab, kontingent og efterlønsbidrag.
Tlf. 7248 6030 / medlem@sl.dk

Arbejdsskadeteam:

Er du kommet til skade på jobbet?
www.sl.dk/arbejdsskade
Tlf. 7248 6040 / arbejdsskade@sl.dk

Job- og karriererådgivning

Gratis rådgivning om job og karriere for forbundets medlemmer hver mandag 14-17.
Tlf. 7248 6060.

SOCIALPÆDAGOGERNES A-KASSE

Tlf. 7248 6010 / dagpenge@sl.dk
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15, torsdag 9-17, fredag 9-13.

Forretningsudvalget

Forbundsformand
Benny Andersen
Tlf. 4055 0982.

1. forbundsnæstformand

Marie Sonne
Tlf. 2210 1728.

2. forbundsnæstformand

Verne Pedersen
Tlf. 4064 0344

Forbundskasserer

Michael Madsen
Tlf. 4093 4833

PRESSEKONTAKT:

Presseansvarlig
Lise Møller Aarup
laa@sl.dk / mobil: 2423 5150

Enhedsleder for Kommunikation

Søren Lauridsen
sln@sl.dk / mobil: 2290 2023

PÆDAGOGSTUDERENDES LANDSSAMMENSLUTNING

www.p-l-s.dk
Tlf. 3546 5880
Åbningstid: mandag, tirsdag og torsdag 10-15.

PENSIONS KASSEN

www.pka.dk
Tlf. 3945 4540 / pka@pka.dk
Åbningstid: mandag-torsdag 8.30-20, fredag 9-15.

Jeg tændte på, at det var en kæmpe ledelsesopgave

TEKST SARA MARIE DYNESEN /// FOTO RICKY MOLLOY

Hvorfor skulle der ske noget nyt i dit arbejdsliv?

Jeg havde en stilling som pædagogisk konsulent i en kommune indenfor normalområdet. Da jeg fik jobbet, tænkte jeg egentlig, at her skulle jeg være, til jeg gik på pension. Men da jeg havde været ansat i et års tid, gik det op for mig, at jeg faktisk ikke syntes, at det var så interessant, selvom det var et godt job. Og så kom den her stilling. Den virkede spændende, fordi der var nogle udfordringer, som jeg ikke havde stået i før. Jeg havde fx ikke arbejdet med voksenhandicap og havde heller ikke erfaring med at arbejde i en selvejende institution på døgnområdet. Og så ville jeg gerne tilbage til det specialiserede område.

Hvorfor var stillingen attraktiv for dig?

Jeg kunne tydeligt læse ud af stillingsannoncen, at det var en meget stor og kompleks ledelsesopgave, og det tændte jeg på. Opgaven bestod i at lave et komplet turnaround for hele institutionen. Bl.a. skulle jeg stå i spidsen for en gennemgribende implementering af ASK (Alternativ Supplerende Kommunikation, red.). Men der var mange udfordringer. Bostedet havde været åbent i tre år, og der var ikke lavet handleplan på en eneste beboer. Der var rod i medicinbehandlingen – og 12 ledige stillinger. Både pårørende og medarbejdere følte sig pressede og utrygge. Der skulle startes forfra med opbyggelse af pædagogik, kultur, faglighed og alt det strukturelle. Det syntes jeg var sindssygt spændende.

Fie Lester, 58 år

- 2016
Forstander,
Lykke Mariehjemmet
- 2015
Pædagogisk konsulent
- 2011
Overordnet leder af
kommunalt dagtilbud
- 2009
Leder på autismecenter
- 2002
Pædagogisk konsulent og
leder af støttepædagogkorps
- 1993
Daginstitutionsleder
- 1987
Uddannet pædagog

Hvordan har arbejdet med ASK været?

Da jeg startede her, var det allerede besluttet af stifterne af bostedet, at vi skulle arbejde med ASK. Det synes jeg også er på sin plads, for det er meget relevant, at man giver de unge mulighed for selv at række ud mod omverdenen og gøre sig forståelige. Men det er meget tidskrævende, og der er store udfordringer, fordi det er ret kompliceret og kræver, at man ved meget om systemet. Så vi er hele tiden i en læringsproces omkring det, både i forhold til hvordan vi bruger det socialpædagogisk og i forhold til at blive bedre til teknologien.

Hvad har det bedste været ved dit spring?

Jeg har aldrig haft så spændende et arbejde som nu. Ledelsesopgaven har været meget interessant og kompleks, og jeg har knap nok været hjemme i to et halvt år. Til gengæld har vi opnået nogle rigtig gode resultater. Vi har en flot tilsynsrapport, har vendt underskud til overskud – og alle stillinger er besatte.

Hvad er dit råd til andre, der overvejer at skifte spor?

Hvis man skal have en stilling, som den jeg sidder i, skal man have rigtig meget lyst til det. Og jeg var i hvert fald glad for, at jeg ikke havde to små børn derhjemme. Men hvis man brænder for det, så gør det, vil jeg sige. Men jeg er heller ikke typen, der selv går så meget med livrem og seler. ×

Pædagogisk konsulent leder på bosted

Fie Lester droppede jobbet som pædagogisk konsulent for at blive leder på et bosted for unge voksne med multiple funktionsnedsættelser.

Job og
karriererådgivningen
tilbyder gode råd og
sparring til dig, der overvejer
at skifte spor.
Ring mandag kl. 14 til 17 på
7248 6060
eller bestil tid til
en samtale på
7248 6000

Helle Riisgaard om Tina Ehlert

FOTO: PRIVAT

Det jeg ser

Helle Riisgaard og Tina Ehlert er begge socialpædagoger i Aktivitet og Udvikling i Viborg Kommune, der er et aktivitetstilbud til ældre i egen bolig

TINA VISER VEJEN I DEN DIGITALE VERDEN

Tina er det tekniske hoved i velfærdsteknologi-teamet, og hun går altid forrest. Hun har en fantastisk evne til at inspirere borgerne med velfærdsteknologi. Nogle bliver helt vilde med det. Andre nøjes med at se på eller måske være med en gang. Tina er tålmodig, rolig af sind og har en helt særlig måde at være nærværende på. Hun vækker en helt enorm tillid, fordi hun kommunikerer troværdigt, sætter sig i borgerens sted og arbejder med små delmål for at nå målet. Tina generaliserer aldrig, men ser, hvor borgeren er lige nu og er fintfølende omkring deres grænser. Tina gik forrest, da mange borgere fik iPads i julegave. Tina oprettede et iPad-holder og udviklede sit eget undervisningsmateriale. Helt simpelt, så alle kunne forstå det. Hun sikrer, at alle borgere har mulighed for at blive en del af den digitale verden, som de hører og læser om. Hendes gejst smitter af på borgerne – og også på kollegerne.

Ser du noget særligt hos en kollega? Send en mail til: nyhedsrum@sl.dk

Hørt!

Vores IBG-skærm giver beboerne selvstændighed og styrker samtidig relationen. Jeg mærker glæde og større tillid, når vi står sammen ved skærmen og ser billeder fra fx borgernes ferie og genoplever det, som vi har oplevet sammen.

— **Jannie Lund Williams**, socialpædagog på Vingen, bocenter for unge og voksne i Hillerød om brug af en interaktiv borger guide.

Øjeblikket

Jeg bruger FIT (Feedback Informed Treatment, red.) til systematisk at sikre, at jeg reelt er borgeren til hjælp. Borgerne udfylder et interaktivt skema om, hvordan de oplever samarbejdet og effekten af indsatsen. Det er udgangspunktet for samtalen og indsatsen – og gør det muligt at følge udviklingen hos borgeren i en graf. Jeg var nysgerrig på FIT i starten, men det har ændret mit mindset: FIT hjælper mig med at gå væk fra ekspertrollen og i stedet gøre borgeren til ekspert i eget liv. Jeg har lige afsluttet en borger med social angst, der takkede mig for at være med til at give hende håb og tro på en bedre fremtid. Det er fedt at mærke.

— **Morten Egelund Nobel**, socialpædagog og hjemmevejleder på CPUS – Center for Psykosocial Udvikling Slagelse.

